

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת בחקותי תשע"ב

אם בחקתי תלכו (כ"ו - ג')

אי' בספה"ק ד- תלכו הוא נוטריקון ונפשי כעפר לכל תהיה, ורמז בזה דאף "אם בחקתי" שמקיים חוקי ה' ותורותיו ועושה רצון בוראו, עדיין צריך להיות בענוה ושפלות ולזכור ש"ונפשי כעפר לכל תהיה".

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו וגו' (כ"ו - ג')

ברש"י, שתהיו עמלים בתורה, מסופר: פעם הגיע חסיד אחד אל הרה"ק רבי צבי זיע"א בנו של הבעש"ט הקדוש זיע"א וביקש שילמד אותו כיצד להיות צדיק. ענה לו רבי צבי: בעירנו פינסק ישנם שני עשירים מופלגים, האחד זכה לכך ללא כל מאמץ, שכן עושרו המופלג בא לו בירושה מאת אביו, ואילו השני עמל על עשרו עמל רב, על כל פרוטה ופרוטה יגע והתאמץ עד שהגיע והיה לאחד מעשירי העיר. והנה, המשיך ואמר רבי צבי, אם יבא מאן דהוא אל העשיר הראשון ויבקש ממנו: למדני נא איך להתעשר, ודאי ישיב לו, אין לי מושג שהרי לא פעל מאומה להשגת עושרו, דבר זה יש לשאול את העשיר השני אשר יגע ועמל על זה, וממנו יש ללמוד את הדרך לצבור עושר כזה. כן אני, השיב רבי צבי ברוב ענוותנותו, אבי, הבעש"ט, המשיך לי נשמה גבוהה והוריש לי מסגולותיו הרוחניות, על כן אין לי מושג איך הופכים לצדיק, שאל נא את מי שעמל על כך והגיע לכך בכוח עמל ויגיעה.

ועשיתם אתם ונתתי גשמיכם בעתם (כ"ו - ג' - ד')

כתוב "אתם" חסר ויו, שהם אותיות "אמת", וכך איתא בתענית "אמר ר' אמי אין הגשמים יורדים אלא בזכות אנשי אמת, שנאמר "אמת מארץ תצמח".

(רב ייבי)

ונתתי גשמיכם בעתם (כ"ו - ד')

ידוע שהחלק הגשמי של האדם נוטה ושואף לתאוות גשמיות, אך ע"י התורה הקדושה שנתן לנו ה', אפשר להישמר מלהילכד ברשת היצר של התאוות והגשמיות, וכבר אמרו ש"הראיה" אינו בידו של האדם, לפעמים הוא רואה דבר באופן פתאומי והלב חומד, גם "האוזן" אינה תמיד ברשותו של האדם ויכול לבוא לידי תאוות גם שלא מרצונו, אלא שהקב"ה הבטיחנו, שאם נשעבד אליו את כל אברינו וכוחותינו, ישמור השי"ת אותנו וישליטנו גם על האברים שבדרך הטבע אינם בידנו וברשותנו, וזה שאומר הפסוק "אם בחקתי תלכו" וגו' "ונתתי גשמיכם בעתם", הקב"ה יתן את כוחותינו הגשמיים שיפעלו רק בעצם הראוי והרצוי, ולא תראו או תשמעו פתאום דבר שאינו ראוי להשמע או שלא צריך לראותו.

(דברי חיים מצאנז זיע"א)

ולא תגעל נפשי אתכם (כ"ו – י"א)

כשחזר הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א מנסיעתו הראשונה כחסיד מהמגיד הגדול ממעזריטש זיע"א, שאלוהו מה למדת מבית מדרשם של החסידים? השיב רבי שמעלקא: עד עכשיו עינית את גופי כדי שיסבול את נשמת, מעתה אלמד את הנשמה שתסבול את גופי, כמו שכתוב "ולא תגעל נפשי אתכם".

ואוליך אתכם קוממיות (כ"ו – ג')

וברש"י "בקומה זקופה", והפירוש הוא, כי בהמה מהלכת וראשה מושפל לארץ, אם אדם נוהג מנהג בהמה, הרי זה אומר שראשו מושפל אל הארציות, ברם אם אינו נוהג מנהג בהמה, הרי הוא מהלך בקומה זקופה וראשו מופנה לשמים, "אם בחקתי תלכו" ממילא "תלכו" תהא לכם קומה זקופה לשמים.

(המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א)

ונסתם ואין רודף (כ"ו – ז')

יש להבין מה ההבדל אם יש רודף או אין, הלוא לכאורה עיקר הקללה היא שאנו הנרדפים מפני האויב והנסיים מלפניהם, ולא להיפך שאנו הרודפים. אלא זהו לדאבוננו עוד קללה, דאם יש רודף יש בה גם צד חיובי, כי "האלקים יבקש את נרדף", אך כשאינן רודף אזי מושללים חלילה מכל צד מעלה.

(הרה"ק ר"י מרוזין זיע"א)

ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה וגו' (כ"ז – ד')

פעם באו סוחרי תבואה אמידים אל הרה"ק רבי יעקב מראדזימין זיע"א והתאוננו בפניו שהשנה יש שפע גדול מאד של תבואה, ובשל כך ירד מחירה פלאים, עד כדי כך שהוצאות גידול התבואה גדולות בהרבה ממחיר התבואה בשוק, וההפסד הוא עצום. ענה להם הצדיק: הקב"ה הזן את העניים בשנות הבצורת כשמחיר התבואה מרקיע שחקים, הוא יזון את העשירים בשנות השפע.

ואכלתם לחמכם לשובע (כ"ז – ה')

המאכל הוא עניין גדול בעבודת ה', אדם האוכל כדי להחיות את עצמו ולחזק את גופו לעבודת הבורא ית"ש, נחשבת לו האכילה למצות, ורמז לכך הוא: שמאותיות מאכל ניתן להרכיב את המילה מלאך, וזה גם פירוש הברכה "המוציא לחם מן הארץ", דהיינו שמוציאים את הלחם מהארציות שבו ועושים ממנו רוחניות.

(הצמח צדק מלויאבאוויטש זיע"א)

פניני השבת

את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו (קדושים י"ט – ל')

אמחז"ל (ירושלמי שבת ט"ו ה"ג) לא ניתנו שבתות לישראל אלא כדי שיהיו פנויים לעסוק בתורה, וכתב ב"בן איש חי" בשם המקובלים, כי שעה של עסק התורה בשבת, שכרו כאלף שעות ביום חול, לכן נאספים רבים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ביום השבת, לעסוק בתורה ברוב עם הדרת מלך, מאידך בהתאסף העם יש סכנה של דיבור דברים בטלים, וריבוי מחלוקות, לכן כתוב "ומקדשי תיראו" להיזהר בכבוד בתי כנסיות.

(מדרשו של שם ועבר)